

HERMENEUTICĂ PENTICOSTALĂ

O prezentare succintă a hermeneuticilor penticostale este cerută de faptul că astăzi nu doctrinele, ci hermeneuticile constituie „inima bătăliei teologice”.¹ Teologii contemporani admit că, deși contestată, există o hermeneutică penticostală. Pluralul „hermeneutici penticostale” este o prescurtare care se referă la multiplele metode de interpretare sau orientări ale hermeneuticii penticostale.

Hermeneutica penticostală trebuie analizată împreună cu experiența și cu teologia penticostală. Motivul este cel observat de Hollenweger: „Caracteristica penticostalismului este o experiență religioasă specifică, interpretată într-un cadru teologic specific penticostal”². Penticostalismul a avut întâi o experiență, apoi o teologie și mai apoi o hermeneutică scrisă. Nevoită să țină pasul cu experiența și cu teologia, hermeneutica penticostală s-a dezvoltat de la o simplă orientare pragmatică neelaborată, la o disciplină teologică, cu o metodologie competitivă. În „Dicționarul Mișcărilor Penticostale și Charismatice”, French Arrington prezintă trei distinctive ale hermeneuticii penticostale: o metodă pneumatică de a interpreta Biblia, o metodă proprie de a interpreta narațiunile istorice și o metodă de a integra experiența personală în procesul interpretării.³ Cele trei orientări metodologice (pneumatică, narativ-istorică și experiențială) se regăsesc și în clasificarea altui teolog penticostal, Roger Stronstad, respectiv: hermeneutica pneumatică, a genului literar și holistică. În plus, Stronstad mai prezintă o orientare, cea pragmatică, care poate fi considerată hermeneutica penticostală tradițională. Hermeneutica pragmatică a constituit patul germinativ al celorlalte trei tipuri de hermeneutică penticostală, pe care le vom analiza în continuare.

2.1. Hermeneutica penticostală tradițională (pragmatică)

Prin hermeneutică penticostală tradițională înțelegem acea metodologie de interpretare a Scripturii care s-a conturat în perioada penticostalismului timpuriu și a rămas aproape nemodificată până prin anii 1970. Dacă Hollenweger are dreptate, miezul spiritualității și al teologiei penticostale trebuie căutat în primii cinci sau zece ani de existență ai mișcării, cu

¹ William W. Menzies, „The Methodology of Pentecostal Theology: An Essay on Hermeneutics”, in Paul Elbert, (ed.), *Essays on Apostolic Themes: Studies in Honor of Howard M. Ervin*, Peabody, Massachusetts, Hendrickson Publishers, 1985, p. 5

² Walter J. Hollenweger, „Priorities In Pentecostal Research”, în Jan A.B.Jongeneel, (ed.) *Experiences of the Spirit/Conference on Pentecostal and Charismatic Research in Europe at Utrecht University*, 1989, Frankfurt am Main, Germany, Verlag Peter Lang, 1991, p. 8

³ Burgess & McGee, Ed., *Dictionary of Pentecostal*, p. 376-388

HERMENEUTICĂ PENTICOSTALĂ

hermeneutica ei de atunci.⁴ Cel care „a lăsat moștenire mișcării penticostale hermeneutica ei definitivă și, în consecință, teologia și apologetica ei definitivă”, este Charles Parham, părintele penticostalismului.⁵ El a fondat o metodologie seminală, capabilă să analizeze texte diferite (didactice și narative) și să armonizeze experiențe diferite (convertirea și botezul cu Duhul Sfânt), într-un cadru teologic penticostal.

Parham a înțeles că revărsarea Duhului Sfânt din ziua Cincizecimii a fost „ploaia timpurie”, iar revărsarea din zilele sale este „ploaia târzie” din Ioel 2.23. De aceea, experiențele primilor creștini, înregistrate în Fapte, trebuie privite ca model de înțelegere și organizare a creștinilor din vremea sa. Darul Duhului a fost promis tuturor generațiilor de creștini (Fapte 2.39). Căderea „ploii târzii” anunță vremea sfârșitului, când Evanghelia trebuie „propovăduită în toată lumea” (Mat. 24.14). Biserica de astăzi trebuie să se achite de această misiune, urmând exemplul Bisericii din Faptele Apostolilor. Parham chiar alege pentru mișcarea fondată de el denumirea de „Credința Apostolică”. Pentru Parham, narațiunile din Fapte au valoare teologică, constituind modelul a ceea ce trebuie să se petreacă atunci când cineva primește botezul cu Duhul Sfânt. Analizând experiența de la Topeka din 1 ianuarie 1901, el notează într-un raport: (1) experiența contemporană trebuie să fie identică cu cea a primilor creștini; (2) botezul cu Duhul Sfânt trebuie să fie distinct de experiența convertirii și de cea a sfințirii și (3) vorbirea în alte limbi trebuie să fie dovada inițială incontestabilă a botezului cu Duhul Sfânt.⁶ Proclamând neschimbabilitatea lui Dumnezeu, Parham militează pentru restaurarea darurilor din vremea apostolică. În 1902, el scria:

Christos nu-și lasă copiii Săi credincioși fără semne...El nu-și trimite slujitorii Săi pentru a predica vagi teorii speculative despre o lume care vine, ci îi trimite cu mare putere, pentru a ajuta umanitatea suferindă: hrănind pe cei flămânzi, îmbrăcând pe cei goi, vindecând pe cei bolnavi, scoțând afară demonii, vorbind în limbi noi.⁷

⁴ W. J. Hollenweger, „Pentecostals and the Charismatics Movement”, in C. Jones, G. Wainwright & S.J. Edward Yarnold, (ed.), *The Study of Spirituality*, London, SPCK, 1986, p. 551

⁵ Roger Stronstad, „Trends in Pentecostal Hermeneutics”, lecturi la AG Theological Seminary, Springfield, Missouri, în http://enrichmentjournal.ag.org/top/month_holyspirit.cfm

⁶ Mrs. Charles F. Parham, *The Life of Charles F. Parham Founder of Apostolic Faith Movement*, Joplin, Missouri, Hunter Printing Company, 1930, pp.52-53

⁷ Citat de Donald W. Dayton, *Theological Roots of Pentecostalism*, p. 35, din cartea lui Parham, *A Voice Crying in the Wilderness*, apărută în 1902

HERMENEUTICĂ PENTICOSTALĂ

Scrierile lui Parham relevă caracterul pragmatic al hermeneuticii tradiționale penticostale, pe care Gordon Fee o va descrie simplist: „împlinește ceea ce se poate înțelege literal, spiritualizează, alegorizează și devoționalizează restul”.⁸

Este interesant că Parham mânuiește cu îndemânare o hermeneutică pragmatică, orală, anonimă, atemporală, pe care o va scrie nu el, ci un alt penticostal, Carl Brumback, în 1947.⁹ Cartea sa relevă că penticostalii și-au fondat doctrina botezului cu Duhul Sfânt în special pe narațiunile lucane. Chiar dacă „unitatea scrierii Luca-Fapte a fost mai mult presupusă, decât justificată ori studiată”,¹⁰ metodologia penticostală tradițională a operat în baza acestei presupuneri. Hermeneutica pragmatică a intuit nu numai cratima dintre Luca și Fapte, ci și faptul că narațiunile din cele două volume au fost alese pe criterii teologice și redactate în scop teologic. Brumback avea să scrie:

noi credem că experiențele celor o sută douăzeci în Faptele 2:4 - „Și toți s-au umplut de Duh Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, după cum le da Duhul să vorbească” - constituie un tipar scriptural pentru credincioșii din întreaga perioadă a Bisericii.¹¹

Analizând narațiunea din Fapte 2.1-4, Brumback subliniază că penticostalii știu să facă distincție între aspectele ei specifice, care sunt irepetabile, și cele normative, care sunt repetabile. Vâjâitul ca de vânt și limbile ca de foc sunt aspecte irepetabile, care au marcat evenimentul unic al revărsării Duhului Sfânt și al instaurării dispensației Noului Testament. Dar natura personală, scopul și dovada fizică a botezului cu Duhul Sfânt sunt aspecte repetabile (Fapte 8, 10 și 19), care trebuie privite ca „un model pentru credincioșii viitori.”¹²

Ce-i drept, hermeneutica penticostală tradițională a beneficiat și de unele moșteniri dinafară: de la Reformă a moștenit principiul că Scriptura are întotdeauna înțelesul cel mai simplu și ușor de găsit; de la John Wesley a moștenit ideea că textul Scripturii trebuie să fie integrat în experiența devoțională, iar de la Holiness a moștenit perspectiva fundamentalistă subiectivă asupra Scripturii și suspiciunea față de critica scolastică. Totuși, noua hermeneutică s-

⁸ Gordon D. Fee, „Hermeneutics and Historical Precedent - a Major Problem in Pentecostal Hermeneutics”, in Russell P. Spittler, (ed.), *Perspectives on the New Pentecostalism*, Grand Rapids, Michigan, 1976, p.121

⁹ Carl Brumback, *What Meaneth This?: A Pentecostal Answer to a Pentecostal Question*, Springfield, Missouri, Gospel Publishing House, 1947

¹⁰ Daniel G. Reid, Ed., *Dicționarul Noului Testament*, Oradea, Casa Cărții, 2008, p. 535

¹¹ Brumback, *What Meaneth This?* p. 191-92

¹² Brumback, *What Meaneth This?* p. 198

HERMENEUTICĂ PENTICOSTALĂ

a impus și s-a autenticat de la sine, fără a avea nevoie de explicații sau analiză. Ea a constituit „pilonul penticostalismului clasic, rămânând inviolabilă până nu demult”.¹³

Spre deosebire de penticostalism, charismatismul nu are o hermeneutică tradițională. Întrucât mișcarea nu a avut un fondator uman, ea nu venit cu un set de idei sau cu o metodologie coerentă. La început, credincioși din diverse denominații au trăit experiența botezului în Duh; după aceea, ei au căutat să înțeleagă și să definească experiența trăită. Dar fiindcă exista deja o teologie și o hermeneutică penticostală, ei s-au mulțumit cu acestea, cel puțin pentru început.

2.2. Metoda de interpretare narativ-istorică (a genului literar)

După felul în care sunt interpretate narațiunile din Fapte, stau în picioare sau cad două doctrine penticostale majore: ulterioritatea și dovada fizică inițială a botezului cu Duhul Sfânt. Hermeneutica pragmatică a constituit o bază adecvată pentru proaspăta teologie penticostală. Dar, după 1970, hermeneutica și teologia penticostală au fost nevoite să țină piept unor confruntări tot mai sofisticate. Prin urmare, penticostalii și-au pus la punct o metodă de interpretare a narațiunilor biblice (în special din Fapte) mult mai complicată decât cea tradițională. Metodologia actuală are la bază câteva premise:

(1) *Pasajele narrative, ca și cele didactice, pot stabili doctrină.* Hermeneuticile moderne pornesc de la un principiu major: „Interpretul trebuie să ia în considerare genul literar al pasajului pe care îl interpretează, alături de chestiunile de text, gramatică, filosofie și istorie”.¹⁴ Referințe despre Duhului Sfânt pot fi întâlnite în scrieri diferite ca și gen literar: evanghelii, narațiune istorică (Fapte) și scrieri didactice (epistolele pauline). Penticostalii sunt acuzați că deduc formulări teologice din pasajele narrative din Fapte, de către numeroși evanghelici,¹⁵ care pretind că doctrinele trebuie deduse mai degrabă din pasajele didactice. În opinia evanghelicilor, narațiunile sunt prea elastice, instabile și alunecoase și, din acest motiv, pericopele despre Duhul Sfânt din Fapte nu pot fi prescriptive, ci doar descriptive.

În gândirea teologică penticostală, pasajele narrative pot stabili doctrină prin ele însele, fără a avea nevoie neapărată de suportul explicit al pasajelor didactice. De fapt, Biblia nici nu face acea distincție între narativ și didactic, care să justifice respingerea caracterului didactic al Faptelor. Dimpotrivă, „narațiunile sunt didactice într-o anumită măsură, după cum și scrierile

¹³ Stronstad, „Trends in Pentecostal Hermeneutics”

¹⁴ Fee, „Hermeneutics and Historical Precedent”, p. 124

¹⁵ Bernard Ramm (*Protestant Biblical Interpretation*, 1956), John R.W. Stott (*The Baptism and the Fullness of the Spirit*, 1964), Clark H. Pinnock și Grand R. Osborne („A Truce Proposal for the Tongues Controversy”, în *Christianity Today* 16, 1971)

HERMENEUTICĂ PENTICOSTALĂ

didactice sunt prezentate într-un anumit context narativ”.¹⁶ A pretinde că narațiunile din Fapte nu pot stabili doctrină înseamnă a accepta un „canon în canon”, Fapte fiind doar un apendice al corpusului paulin. O asemenea metodologie ar contrazice principiul din 2 Tim. 3.16.¹⁷ Penticostalii consideră că metoda lui Pavel de a deduce teologie din narațiunile Vechiului Testament (1 Cor. 10.11; Rom. 15.4; Gal. 4), poate fi extinsă și în cazul narațiunilor Noului Testament. Întrucât dihotomia dintre narațiune și învățătură nu este biblică, stabilirea de doctrină din pasaje narrative este legitimă.

Teologul charismatic J. Rodman Williams acordă chiar o anumită prioritate textelor narrative: „O metodologie adecvată impune, atunci când este posibil, a se da prioritate narativului și descriptivului asupra didacticului”.¹⁸ Dând ca exemplu doctrina Întrupării, el susține că pasajele didactice din epistole pot fi înțelese mai bine dacă se pornește de la pasajele narrative din Evanghelii. La fel, botezul cu Duhul Sfânt, prevestit în Evanghelii și amintit ca fapt împlinit în epistole, poate fi înțeles mai bine pornind de la Fapte, care conține câteva înregistrări ale derulării evenimentului.

(2) *Luca-Fapte, singura carte nou-testamentală în două volume, are o omogenitate literară și teologică evidentă.* Unii teologi au contestat unitatea literară a celor două volume lucane, motivând astfel: „Cele patru evanghelii constituie o specie literară singulară, pentru care există puține analogii”.¹⁹ Potrivit opiniei acestora, prima scriere lucană aparține unui gen literar (evanghelie), iar a doua, altui gen literar (narațiune istorică). Penticostalii, încă de la început, au ținut cont de unitatea scrierii Luca-Fapte, chiar dacă această unitate „a fost mai mult presupusă, decât justificată ori studiată”.²⁰ I. Howard Marshall și Roger Stronstad arată că temele comune din Luca și Fapte (mântuirea, iertarea, propovăduirea și Duhul Sfânt) susțin continuitate teologică a celor două volume lucane.²¹ Aceste teme comune conțin o teologie omogenă, unitară; prin urmare, teologia Duhului Sfânt din Luca este continuată în Fapte, într-un mod omogen.

(3) *Scrierile lucane conțin o teologie a Duhului Sfânt de sine stătătoare.* James D.G. Dunn (*Baptism in the Holy Spirit*, 1970), Michael Green (*I Believe in the Holy Spirit*, 1975) și

¹⁶ Yong, *The Spirit Poured*, p. 86

¹⁷ W. & R. Menzies, *Spirit and Power*, p. 38

¹⁸ J. Rodman Williams, *Renewal Theology*, Grand Rapids, Michigan, Zondervan, 1988, vol.II, p. 182

¹⁹ Gordon D. Fee și Douglas Stuart, *How to read the Bible for all its worth*, trad. în l. română sub titlul *Biblia ca literatură*, Cluj, Ed. Logos, 2003, p. 121

²⁰ Reid, *Dicționarul Noului Testament*, p. 535

²¹ Roger Stronstad, *Teologia carismatică a lui Luca*, Oradea, Life, 2003, p. 2-5

HERMENEUTICĂ PENTICOSTALĂ

cei alți teologi evanghelici amintiți, îl creditează pe Luca doar ca istoric, nu și ca teolog. Ei admit că narațiunile lucane conțin date despre Duhul Sfânt, dar acestea trebuie înțelese pornind de la textele pauline. De pildă, expresiile lucane „botezat cu Duhul Sfânt” și „umplut cu Duhul Sfânt” nu pot avea alt sens decât cel paulin, iar botezul cu Duhul Sfânt din Fapte nu poate avea altă semnificație decât cel din epistole. De cealaltă parte, I. Howard Marshall argumentează că istoricul Luca este și „un teolog în toată puterea cuvântului, și trebuie tratat ca atare”.²² Stronstad continuă ideea:

În consecință, după cum recunoașterea faptului că Luca este în aceeași măsură și teolog și istoric face din Luca-Fapte o bază de date legitimă pentru doctrina Duhului Sfânt, în mod similar recunoașterea că Luca este independent de Pavel va lărgi baza de date a Noului Testament pentru doctrina Duhului Sfânt.²³

Hermeneutica penticostală susține că fiecare scriitor trebuie interpretat în termenii săi proprii. Întrucât Biblia nu este un curs unitar de teologie sistematică, scriitori diferiți pot folosi o terminologie similară, dar cu înțelesuri diferite. Utilizând o asemenea metodologie, penticostalii au dedus o pneumatologie lucană independentă și nuanțată față de cea paulină. Dacă Pavel pare mai preocupat de lucrarea Duhului de transformare a păcătoșilor în vederea mântuirii, Luca pune în prim plan lucrarea Duhului de împuternicire a sfinților în vederea slujirii. Expresia „plin de Duh” are același sens în ambele scrieri lucane, dar nu și în epistolele pauline. Luca este influențat mai degrabă de Septuaginta decât de Pavel; terminologia lui nu face referire la activitatea de inițiere a Duhului, ci la cea charismatică, ca și terminologia din Septuaginta. Acest fapt face legitimă interpretarea teologică a narațiunilor din Luca-Fapte, nu peste sau împotriva, ci la același nivel și alături de scrierile pauline.

(4) *Pericopele lucane despre botezul cu Duhul Sfânt sunt scrise cu intenția de a stabili un precedent normativ.* Tradițional, penticostalii au presupus dintotdeauna intenția teologică normativă a narațiunilor lui Luca, fără a o demonstra. Gordon Fee, de altfel penticostal, influențat de evanghelicii Ramm, Stott și Osborne, a lansat o provocare propriei sale tradiții:

Premisa noastră, și a multor alora, este că, dacă Scriptura nu ne spune în mod explicit că trebuie să facem ceva, ceea ce este doar narat sau descris nu poate funcționa în nici un caz ca normă.²⁴

Potrivit acestui principiu, doar textele didactice sunt normative. Cât despre normativitatea textelor narative, Fee pretinde că aceasta trebuie demonstrată, după o procedură

²² I. Howard Marshall, *Luke: Historian and Theologian*, Grand Rapids, Michigan, Zondervan Publishing House, 1970, p. 75

²³ Stronstad, *Teologia carismatică*, p. 12

²⁴ Fee și Stuart, *Biblia ca literatură*, p. 111

elaborată de el. Astfel, Fee contestă metoda penticostală, care folosește în demonstrație două tipuri de argumente: (1) analogia biblică și (2) precedentul biblic. (1) Referitor la analogiile biblice făcute de penticostali, el are două obiecții: (a) asemenea analogii *rareori* sunt intenționate de textul biblic și (b) analogiile cu experiențe dinainte de Cincizecime *cu greu* pot fi normative în prezent. El concludă: „Probabil nu este niciodată valid să folosim o analogie bazată pe un precedent biblic pentru a conferi autoritate biblică unor acțiuni din zilele noastre”.²⁵ În opinia noastră, concluzia lui Fee este pertinentă, dar exagerată. Evident că experiențele izolate din viața Domnului Isus sau a apostolilor nu sunt normative; dar a include toate experiențele lor într-o singură categorie este exagerat.

(2) În ce privește precedentul biblic, Fee susține că „dacă se poate arăta că scopul unei anumite narațiuni este de a stabili un precedent, atunci un asemenea precedent trebuie considerat drept normativ”.²⁶ Scopul unei narațiuni se stabilește în funcție de *intenția* cu care Luca a scris cartea Fapte. Fee recunoaște că „mare parte din Fapte a fost scrisă cu intenția de a sluji ca model. Modelul însă nu constă atât de mult în detalii, ci în imaginea de ansamblu”.²⁷ Analizând experiențele din Ierusalim, Samaria, Cezareea și Efes, Fee respinge normativitatea ulterioității și a dovezii fizice inițiale, din două motive: (a) lipsa de uniformitate a detaliilor dovedește că Luca nu a scris aceste experiențe cu scopul de a stabili un precedent normativ, și (b) ulterioiritatea și vorbirea în limbi nu se regăsesc în *intenția primară* cu care a fost scrisă cartea Fapte.²⁸ Paradoxal, teologul penticostal critică teologia și metodologia tradiției de care ține, dar acceptă experiența penticostală: „Deoarece înțeleg această dimensiune a vieții în Duh ca fiind norma Noului Testament, eu cred că este repetabilă și trebuie să fie așa, ca normă pentru Biserica de pe urmă”.²⁹ Pentru Fee, în domeniul experienței și practicii creștine, precedentul istoric poate fi privit ca repetabil, creând astfel paradigme nenormative. Penticostalismul clasic respinge acest punct de vedere. Făcând distincție între precedentul descriptiv și cel prescriptiv, David Petts arată că într-o narațiune, elementul descriptiv repetat devine element prescriptiv.³⁰

²⁵ Fee și Stuart, *Biblia ca literatură*, p. 116

²⁶ Fee și Stuart, *Biblia ca literatură*, p. 114

²⁷ Fee și Stuart, *Biblia ca literatură*, p. 106

²⁸ Gordon D. Fee, *Gospel and Spirit: Issues in New Testament Hermeneutics*, Peabody, Mass., Hendrickson, 1991, pp.94-98

²⁹ Gordon D. Fee, „Baptism in the Holy Spirit: The Issue of separability and subsequence”, *Pneuma* 7.2, 1985, p. 103

³⁰ David Petts, „The Baptism in the Holy Spirit: The Theological Distinctive”, în Keith Warrington, ed., *Pentecostal Perspectives*, Londra, Paternoster Press, 1988, p. 107

HERMENEUTICĂ PENTICOSTALĂ

Metoda de interpretare narativ-istorică a penticostalilor și charismaticilor susține continuitatea doctrinară și literară a corpusului Luca-Fapte, care nu este o simplă cronică istorică, ci o teologie narativă. Luca-Fapte sunt două volume scrise cu intenție istorică, dar și teologică (didactică). „Dacă un precedent istoric se repetă de mai multe ori într-un astfel de context didactic, atunci trebuie considerat ca fiind normativ”.³¹ Așadar, penticostalii și charismaticii susțin că narațiunile din Fapte nu oferă doar tipare repetabile, ci sunt paradigme normative.

2.3. Metoda de interpretare pneumatică

Hermeneutica penticostală interpretează Scripturile în manieră pneumatică. Această metodologie are la bază o anumită percepție asupra naturii și rolului Cuvântului lui Dumnezeu, și susține că iluminarea Duhului Sfânt este esențială în înțelegerea deplină a semnificației Cuvântului inspirat.

(1) *Duhul Sfânt a inspirat scrierea Sfintelor Scripturi, prin care Dumnezeu vorbește și astăzi.* Penticostalismul timpuriu a înțeles greșit că scriitorii Bibliei au fost canale pasive de comunicare a Cuvântului dictat de Dumnezeu prin Duhul Sfânt. Confundând inspirația cu dictarea, metodologia tradițională a alunecat uneori către o interpretare subiectivă, care ignora contextul istoric al pasajului. Cu timpul, teologii penticostali au înlocuit conceptul de dictat mecanic, cu cel al inspirației plene verbale a Sfintelor Scripturi. În prezent, caracterul pneumatic al metodologiei penticostale se reflectă în convingerea interpretului că inspirația Scripturii ține de natura lui Dumnezeu, care comunică și astăzi. Întrucât Duhul Sfânt a comunicat scriitorilor biblici Cuvântul lui Dumnezeu, „o întâlnire cu Sfintele Scripturi este de fapt o întâlnire cu Dumnezeu cel viu”.³² Din același motiv, penticostalii au susținut dintotdeauna *infașibilitatea* Bibliei, respingând extremele liberalismului și ale fundamentalismului. Biblia nu este un produs uman, supus erorii, care conține Cuvântul lui Dumnezeu doar în măsura confirmată de criticismul științific, cum susțin liberalii. Pe de altă parte, Biblia nu este un depozit static de adevăr, care trebuie interpretat doar pe baza cunoștințelor și abilităților umane, cum susțin fundamentalistii. Biblia este infailibilă, pentru că este inspirată de un Dumnezeu infailibil; ea este corect înțeleasă doar de interpretul iluminat de Duhul Sfânt.

(2) *Duhul Sfânt mediază înțelegerea corectă a Sfintelor Scripturi.* Charismaticul Howard M. Ervin, fost pastor baptist, botezat cu Duhul Sfânt la rugăciunile lui David DuPlessis

³¹ John F. Tipei, *Duhul Sfânt: O teologie biblică din perspectivă penticostală*, Oradea, Metanoia 2003, p. 254

³² Burgess & McGee, Ed., *Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*, p. 380

HERMENEUTICĂ PENTICOSTALĂ

și Dennis Bennett, crede că „nu există hermeneutică dacă nu, și până când Divinul Hermeneut nu mediază înțelegerea”.³³ Ervin se îndoiește că există o hermeneutică penticostală în adevăratul sens al cuvântului, dar este sigur că metoda de interpretare pneumatică este una penticostală, prin „insistența ei asupra experienței nemijlocite a Duhului Sfânt”.³⁴ Metoda pneumatică are la bază premisa că Duhul Sfânt este atât Autorul, cât și Interpretul Scripturii. French L. Arrington afirmă: „Ceea ce a dat Duhul trebuie să fie interpretat de Duhul”; pentru ca acest fapt să fie realizabil, esențiale sunt „experiența botezului Duhului și iluminarea Duhului”.³⁵ Stanley Horton precizează că Duhul Sfânt „Își continuă lucrarea și astăzi, nu aducând o nouă revelație, ci aducându-ne o nouă înțelegere prin faptul că ne iluminează adevărul atunci când studiem Cuvântul scris”.³⁶ Duhul făurește un pod peste timp, mediind întâlnirea dintre scriitorul textului biblic și interpretul modern. Această întâlnire pe terenul Scripturii capacitează interpretul să descopere sensuri mai profunde decât cele oferite de cadrul literar și istoric. Scriptura are un sens literal, accesibil tuturor; dar numai interpretul plin de Duhul Sfânt poate pătrunde în inima pasajului biblic, descifrând corect voia lui Dumnezeu.

(3) *Duhul Sfânt mediază cunoașterea lui Dumnezeu.* Interpretarea pneumatică a Bibliei este o derivată a epistemologiei pneumatice. Ervin susține că pre-condiția înțelegerei Cuvântului, devenit realitate ontologică prin întrupare, este nașterea din nou a interpretului, adică „re-crearea ontologică a omului, de către Duhul Sfânt”. Acest tip de hermeneutică afectează deopotrivă, *ce se poate cunoaște* și *cum se poate cunoaște*. Referindu-se la *ce se poate cunoaște*, Ervin subliniază:

Înțelegerea Cuvântului este, calitativ, mai mult decât un exercițiu de semantică. Este comunicare teologică (Theoslogos) în cel mai profund context ontologic, adică cel al întrupării. Întruparea face adevărul personal - „Eu sunt Adevărul”. Nu este simpla înțelegere cognitivă a kerigmei. Este lămurirea de către Isus Hristos, nu prin slova-scrisă, ci prin cuvântul-divino-uman. Pe așa ceva se fondează hermeneutica pneumatică.³⁷

Plecând tot de la principiul întrupării, Ervin lămurește *cum se poate cunoaște*. El consideră că primul pas în înțelegerea Scripturilor, obligatoriu, trebuie să fie analiza lingvistică, literară și istorică. Dar pentru a pătrunde în tainele Cuvântului, mintea interpretului trebuie să fie conectată cu „mintea lui Hristos” (1 Cor. 2.16), printr-o unire ontologică, și luminată de Duhul

³³ Howard M. Ervin, „Hermeneutics: A Pentecostal Option”, în *Pneuma*, 3.2, 1981, p.13

³⁴ Stephen E. Parker, „Led by the Spirit: Toward a Practical Theology of Pentecostal Discernment”, în TSS 7, p. 24

³⁵ French L. Arrington, *Encountering the Holy Spirit*, Cleveland, Tennessee, Pathway Press, 2003, p. 87

³⁶ Stanley M. Horton, „Perspectiva penticostală”, în *Cinci concepții despre sfințire*, Oradea, Cartea Creștină, 1999, p. 127

³⁷ Ervin, „Hermeneutics”, p. 28

HERMENEUTICĂ PENTICOSTALĂ

Sfânt. Pentru Ervin, a face teologie nu înseamnă a transforma experiența în normă, ci a acorda prioritate epistemologică Duhului Sfânt, prin rugăciune plină de receptivitate:

O epistemologie pneumatică produce conștiența că Scripturile sunt produsul experienței cu Duhul Sfânt, pe care scriitorii biblici au descris-o în limbaj fenomenologic. Din punct de vedere al epistemologiei pneumatice, interpretarea acestui limbaj fenomenologic este mai mult decât un exercițiu de semantică sau de lingvistică descriptivă. Când un om se întâlnește cu Duhul Sfânt într-o experiență apostolică asemănătoare, însoțită de o fenomenologie charismatică asemănătoare, el este într-o poziție mai bună de a pătrunde în termenii mărturiei apostolice, într-un mod existențial adevărat. 'Existențial adevărat' în sensul că o dimensiune verticală a existenței umane este recunoscută și afirmată. Omul acela rămâne apoi în continuitate 'pneumatică' cu acea comunitate a credinței care a dat naștere Scripturii.³⁸

Penticostalii cred în superioritatea metodei pneumatice de interpretare a Bibliei. Frank Cronje din Africa de Sud susține că principiul pneumatic a fost singurul criteriu hermeneutic al Bisericii primare, și că toate celelalte principii de astăzi sunt substitutul care reflectă sărăcia vieții spirituale contemporane.³⁹ Hermeneuticile-substitut produc o teologie și o biserică centrate pe slovă, nu pe Duhul. Din acest motiv, acum penticostalii sunt chemați să regândească radical categoriile hermeneutice și să analizeze critic aportul hermeneutic al celor ce nu cunosc experiența botezului cu Duhul Sfânt.

2.4. Metoda de interpretare experiențială (holistică)

În hermeneutica penticostală, se pare că accentul pus pe dimensiunea experiențială reflectă tendința wesleyană de a integra textul biblic în experiența devoțională. William G. MacDonald are dreptate când susține că penticostalii au „o teologie certificată experimental”.⁴⁰ De vreme ce experiența joacă un rol esențial în trăirea și în gândirea penticostală, ea ar trebui admisă și în hermeneutica penticostală. Deși nu este penticostal, Edward Schweizer recunoaște: „Cu mult înainte de a fi un articol de doctrină, Duhul a fost un fapt în experiența Bisericii primare”.⁴¹ Așadar, putem presupune că experiența pneumatică a primilor creștini a înlesnit înțelegerea și articularea învățăturii despre Duhul Sfânt.

Adept al interpretării experiențiale, Arrington observă cele două fațete ale acestei metode penticostale: (1) interpretarea textului modelează experiența penticostală, dar și (2) experiența personală și colectivă confirmă procesul hermeneutic penticostal.⁴² În ce privește primul aspect, penticostalii nu studiază Scriptura ca pe o carte oarecare, într-o manieră mecanică,

³⁸ Ervin, „Hermeneutics”, p. 31

³⁹ Clark & Lederle, *What is distinctive?*, pp. 32-33

⁴⁰ William G. MacDonald, „Pentecostal Theology: A Classical Viewpoint”, in Russell P. Spittler, (ed.), *Perspectives on the New Pentecostalism*, Grand Rapids, Michigan, Baker Book House, 1976, p. 64

⁴¹ Citat de John Sims, *Power with Purpose: The Holy Spirit in Historical and Contemporary Perspective*, Cleveland, Tennessee, Pathway Press, 1984, p. 84

⁴² Arrington, „Hermeneutics”, în Burgess & McGee, Ed., *Dictionary of Pentecostal*, p. 383

HERMENEUTICĂ PENTICOSTALĂ

detașată, condusă de reguli obiective, reci. Ei înțeleg că inspirația conferă Scripturii deplină autoritate, asupra credinciosului și asupra Bisericii. Prin Duhul, „credinciosul penticostal intră într-o continuitate existențială cu credincioșii vremurilor apostolice”.⁴³ Viețile lor devin modele de imitat, iar învățăturile lor, porunci de urmat. Din fidelitate față de autoritatea Scripturii și față de modelul Bisericii primare, penticostalismul timpuriu a respins orice fel de crez și de tradiție scrisă. Această tendință s-a diminuat după 1970, când teologii penticostali și charismatici au admis o anumită autoritate a crezurilor creștine, diferită de, și derivată din autoritatea inherentă a Bibliei.

Referitor la celălalt aspect, penticostalii înțeleg că experiența credincioșilor din Ziua Cincizecimii poate fi și experiența lor. Când primesc ei înșiși botezul în Duh și vorbirea în alte limbi, ei devin convinși că au interpretat corect paradigmele referitoare la acest botez. Penticostalii mai cred că adevărul divin poate fi comunicat și astăzi prin diferite manifestări ale Duhului Sfânt, ca de pildă: profeție, vorbire în limbi cu tălmăcire, cântare, vedenii etc. Dar ei nu pretind că asemenea experiențe au autoritate egală cu cea a Scripturii. Dimpotrivă, ei înțeleg că trebuie să-și interpreteze experiențele extatice personale în lumina Scripturii, și nu Scriptura în lumina experiențelor personale. Oricât de spirituale ar fi, experiențele nu au menirea de a elabora teologie, ci doar de a verifica sau demonstra acuratețea hermeneuticii aplicate.

Penticostalul William W. Menzies a propus o interpretare a cărții Fapte, după o metodă care să integreze și experiența penticostală. Metoda sa holistică se desfășoară pe trei nivele: inductiv, deductiv și probativ.

(1) *Nivelul inductiv*, cel al exegezei biblice, constă în analiza textului, folosind deprinderile și uneltele interpretării științifice. Exegetul scrutează textul cu atenție, îl „ascultă”, pentru a nota cu acuratețe ceea ce textul (a) declară, sau/și (b) implică, sau/și (c) descrie. Nivelul exegezei este decisiv în orice dezbateră teologică. De pildă, dacă exegeza pe Fapte nu susține intenția teologică implicită a lui Luca, „atunci nu există vreo bază veritabilă pentru o teologie penticostală”.⁴⁴ Menzies reconsideră precedentul istoric; el respinge principiul lui Fee, care susține că precedentul istoric nu impune normativitate, ci doar recomandă repetabilitate. Pentru Menzies, precedentul istoric din Fapte este normativ, pe baza exegezei care susține intenția teologică implicită a acelor pasaje narative.

⁴³ Arrington, „Hermeneutics”, în Burgess & McGee, Ed., *Dictionary of Pentecostal*, p. 383

⁴⁴ W. Menzies, „The Methodology”, p. 6

HERMENEUTICĂ PENTICOSTALĂ

(2) *Nivelul deductiv* continuă analiza începută la nivelul inductiv. După exegeza aplicată în contextul imediat, orice pasaj biblic trebuie analizat în contextul lărgit, al Scripturii întregi și al teologiei întregi. Utilizând „principiul analogiei credinței”, pasajele exegetate separat sunt astfel integrate într-un tot unitar, într-un cadru biblic și teologic lărgit. Dovada unei exegeze corecte este armonia teologică a pasajului cu cadrul holistic în care este introdus.

(3) *Nivelul probativ (doveditor)*, cel al experienței contemporane, are rolul de a verifica dacă trăirea creștină confirmă concluziile trase din pasajul exegetat biblic și interpretat teologic. În opinia lui Menzies, „pentru ca un adevăr biblic să poată fi promulgat, el trebuie să fie demonstrabil în viață”.⁴⁵

Metoda de interpretare experiențială nu susține că „dacă ceva merge, aceasta îl face corect” - când acel „ceva” nu are bază biblică. Ea cere ca orice concluzie a procesului exegetic să fie supusă unei interogări suplimentare: poate fi ea demonstrată? În principiu, „interpretarea Scripturii nu trebuie slăbită, pentru a se conforma cu experiența contemporană, ci experiența creștină contemporană trebuie binecuvântată și întărită, pentru a se conforma tiparului Scripturii”.⁴⁶

Metoda de interpretare care promovează relația dintre teologie și experiență are precedent biblic. În ziua Cincizecimii, „apostolii, călăuziți de Duhul, i-a învățat pe ucenici despre legătura dintre revelație și experiență: 'Aceasta este ceea ce', le-a spus Petru”.⁴⁷ În Gal. 3.1-5, Pavel le-a cerut, unor credincioși confuzi, „să adopte conștient punctul de vedere teologic presupus inconștient de spiritualitatea lor.”⁴⁸ Folosită corect, interpretarea experiențială poate preveni rătăcirea doctrinară. Experiența penticostală nu are voie să se sustragă interpretării Scripturii, și nici să-i ia locul, dar poate aduce lumină în stabilirea doctrinelor penticostale. Stabilite corect, doctrinele vor mai avea de corectat unele practici penticostale. În acest fel, comunitatea penticostală nu se va angaja în practici contrare doctrinei penticostale, și teologia penticostală nu va aluneca spre formulări contrare spiritualității penticostale.

În concluzie, putem spune că hermeneutica penticostală și charismatică a dat naștere unei pneumatologii distincte, greu de armonizat cu pneumatologiile tradiționale. Pneumatologia

⁴⁵ W. Menzies, „The Methodology”, p. 13

⁴⁶ Robert H. Culpepper, *Evaluating the Charismatic Movement/A Theological and Biblical Appraisal*, Valley Forge, PA, Judson Press, 1977, p. 53

⁴⁷ Stronstad, „Trends in Pentecostal Hermeneutics”

⁴⁸ C.A. Stephenson, „The Rule of Spirituality and the Rule of Doctrine: A Necessary Relationship in Theological Method”, în *Journal of Pentecostal Theology*, 15.83, 2006, p. 91

HERMENEUTICĂ PENTICOSTALĂ

penticostală acordă o atenție specială scrierilor lucane, clădind pe premisa că pasajele narative pot stabili doctrină, ca și pasajele didactice. Luca este istoric și teolog independent, care scrie cu două intenții majore: de a furniza o înregistrare istorică a extinderii Bisericii primare în întreaga lume romană, și de a prezenta ilustrativ teme teologice majore, ca de pildă: Duhul Sfânt, Biserica, mântuirea, rugăciunea, învierea, înălțarea, providența și judecata divină. Fapte narează atât practici spirituale generale, repetabile, care servesc astăzi ca modele normative, cât și practici unice, irepetabile, care relevă lucrarea Duhului cu anumite persoane, în anumite situații. Experiența ucenicilor din ziua Cincizecimii, precum și întâlnirile cu Duhul din Samaria, Damasc, Cezareea și Efes, narate în Fapte, constituie modele normative pentru doctrina și practica Bisericii de astăzi.